Regelbunden tillsyn i Nibbleskolan

Förskoleklass samt grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Hallstahammars kommun och besökt Nibbleskolan den 2 december 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, **Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.Skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 29 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna, vilket sker i samband med skolbesöket.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Nibbleskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Nibbleskolan intervjuades rektorerna, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Nibbleskolan

Nibbleskolan	Antal elever
Förskoleklass	39
Grundskola	195

Källa: Uppgifter från Nibbleskolan i samband med regelbunden tillsyn år 2008

Nibbleskolan ligger i östra delen av Hallstahammar inom området Öst/ Väst. Skolan leds av två rektorer varav den ena ansvarar för förskoleklasserna och årskurs 1-3 och den andra för årskurs 4-6. Rektorn med ansvar för årskurs 4-6 är tillika områdeschef inom området Öst/Väst.

Nibbleskolans personal är indelad i fem arbetslag, förskoleklass - fritidshem, årskurs 1-3, årskurs 4-5, årskurs 6 samt ett arbetslag med lärarna i de praktiskt- estetiska ämnena.

I anslutning till skolan finns även förskolor och fritidsverksamhet. Kommunens ansvarstagande för förskola och skolbarnsomsorg beskrivs i separata rapporter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

I Nibbleskolan används de nationella ämnesproven bland annat för att lärarna ska ges stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål i engelska, matematik och svenska. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2007/08 finns en redovisning av resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5. Den visar att 90 procent av eleverna nådde målen i matematik, 95 procent av eleverna nådde målen i engelska och 95 procent av eleverna nådde målen i svenska. Detta är en förbättring med några procentenheter sedan 2007. Skolans egen analys enligt kvalitetsredovisningen är att skolan som utvecklingsområde bör förbättra kunskapsuppföljningen för alla elever i alla kursplaneämnen. Tillsynen visar också att Nibbleskolan saknar en systematisk sammanställning av resultaten i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Skolinspektionens bedömning är att skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten ytterligare.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen ska läraren allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag omfattar skolans alla ämnen. Enligt rektorn och skolans lärare följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål, dock främst i engelska, matematik och svenska. Elever, föräldrar samt rektorn saknar därmed information om hur eleverna utvecklas i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. Skolinspektionens bedömning är att lärarna på ett mer systematiskt sätt måste följa upp och synliggöra varje elevs kunskapsresultat i alla ämnen i årskurs 5.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska även innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar om detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen har reviderats med anledningen av ändringen. Tillsynen visar att lärarna i Nibbleskolan upprättar individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. I de exempel som skolinspektionen tagit del av på skolan och som är upprättade före den 15 juli 2008 anges i mycket begränsad omfattning vilka insatser som skolan ska göra för att eleven ska utvecklas i

riktning mot de nationella målen. Vidare finns få och otydliga mål som inte alltid utgår från de nationella kursplanernas mål. Planeringen utgår inte heller från elevens starka sidor.

Skolinspektionens bedömning är att de individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras så att de tydligare anger vilka målen är och vilka insatser som skolan har för avsikt att göra för att eleven ska ges förutsättningar att nå dessa.

Skolinspektionen förutsätter även att utvecklingsplanerna framledes kommer att innehålla en bedömning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfaren-

heter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

I intervjuer med lärarna i Nibbleskolan framkommer att det trots pedagogiska diskussioner kring strävansmålen råder en viss osäkerhet kring läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Skolinspektionens bedömning är att undervisningen i Nibbleskolan i högre grad bör utgå från läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt läroplanen ska lärare samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Vid tillsynen i Nibbleskolan framkommer att samverkan sker i låg grad mellan klasserna i skolan.

Enligt både rektor och lärare saknas samverkan mellan förskoleklassen och årskurs 1 samt i stort sett även mellan de övriga årskurserna.

Skolinspektionens bedömning är att skolan bör förbättra sin interna och externa samverkan för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I skollagen anges att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Enligt grundskoleförordningen ska beslut om särskilt stöd fattas av rektor. Om det framkommer att en elev behöver särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Tillsynen visar att särskilt stöd bara ges till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen anordnas inte stöd. Skolinspektionens bedömning är att åtgärder behöver vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska, om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, rektor tillse att behovet av dessa utreds och att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av Nibbleskolans åtgärdsprogram och de motsvarar i flera avseenden förordningens krav. Åtgärdernas koppling till elevernas identifierade behov är dock inte alltid helt tydliga och det är många gånger oklart hur åtgärderna ska följas upp. Skolinspektionens bedömning är att arbetet med åtgärdsprogram bör förbättras i Nibbleskolan. Innehållet bör tydligare kopplas till elevernas identifierade behov i förhållande till nationella mål och beskriva de åtgärder som skolan avser vidta samt ange när och hur åtgärderna ska följas upp.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (1985:1 100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Dessutom ska, enligt en egen förordning, planen följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Nibbleskolan har en likabehandlingsplan som bland annat innehåller beskrivningar av förebyggande arbete för att förhindra kränkande behandling och vilka åtgärder som ska vidtas vid kännedom om kränkningar. Tillsynen visar dock att Nibbleskolan likabehandlingsplan inte utgår från en aktuell kartläggning av de specifika behov som finns inom den egna verksamheten samt att elever inte har varit delaktiga i framtagandet av planen. Skolinspektionens bedömer att skolan ska upprätta planer som fullt ut svarar mot förordningens krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt grundskoleförordningen får styrelsen, efter att ha hört elevvårdskonferensen, besluta om anpassad studiegång om en elev inte bedöms kunna tillgodogöra sig utbildning i vissa ämnen. I Nibbleskolan saknas sådana beslut trots att vissa av eleverna inte erbjuds undervisning i samtliga ämnen. Skolinspektionens bedömning är att beslut om anpassad studiegång inte upprättas enligt förordningen.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt läroplanen har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Tillsynen visar att det på skolnivå saknas utvärdering av elevernas kunskapsresultat och att skolorna mer systematiskt behöver analysera och utvärdera i vilken mån de nationella målen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Undervisningen bör även utgå från styrdokumentens mål att sträva mot för att därmed ge förutsättningar för eleverna att nå uppsatta mål. Skolinspektionens bedömning är att skolan sammantaget bör förbättra sitt kvalitetsarbete och vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Det ställs också krav på att uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan ska redovisas i kvalitetsredovisningen. Nibbleskolan har en kvalitetsredovisning som innehåller en del redovisningar av skolans måluppfyllelse samt resultat och förslag till förbättringsåtgärder. Till stor del innehåller den dock beskrivningar av den verksamhet son vanligen pågår i skolan, analys och bedömning av måluppfyllelse saknas i hög grad. Eleverna har inte heller varit delaktiga i framtagandet av redovisningen. Vidare finner inspektörerna anledning att påminna om en kvalitetsredovisnings dubbla funktioner. Den ska dels vara ett redskap i det fortlöpande kvalitetsarbetet och dels ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt nationella uppdrag. Skolinspektionens bedömning är att kvalitetsredovisningen inte uppfyller de krav som förordningen ställer.

2009-01-29 Stockholm

Anki Näckstam

Tommy Bucht